

Genomic selection is volgens Roald van Noort een geweldige managementtool

De impact van fokkerij wordt onderschat

Als het aan CRV-directeur Roald van Noort ligt, wordt het maken van DNA-analyses van de veestapel net zo vanzelfsprekend als het nemen van kuilmonsters van het ruwvoer. Door de genetische informatie van de veestapel te koppelen aan sensordata krijgen veehouders steeds betere handvatten om via fokkerij managementbeslissingen te nemen.

tekst **Jaap van der Knaap**

Juist als het tegenzit in de markt is fokkerij een uitstekend middel om kosten te besparen.' Dat de algemeen directeur van CRV, Roald van Noort, een interview begint met een dergelijke uitspraak lijkt niet heel verwonderlijk, omdat de veeverbeteringorganisatie CRV immers sterk afhankelijk is van fokkerij-inkomsten. Maar hij is serieus en geeft niet zomaar een interview om in tijden

van lage prijzen even voor eigen parochie te preken.

Van Noort is overtuigd van zijn boodschap als hij vervolgt: 'De impact van fokkerij op de bedrijfsvoering wordt in de veehouderij onderschat. Ook de factoren voeding en huisvesting zijn natuurlijk van belang voor het uiteindelijke bedrijfsresultaat, maar fokkerij kan een enorme bijdrage leveren in kos-

tenbesparing en efficiëntieverbetering.' Hij volgt gedreven met een praktijkvoorbeeld. 'Kijk bijvoorbeeld eens kritisch naar de jongveeopfok. Met behulp van een genomtest van minder dan veertig euro kun je als veehouder beslissen of je wel of niet bereid bent om ongeveer 1500 euro te investeren in een kalf om haar op te fokken tot koe. Het is een rekensom die snel gemaakt is; vroegtijdige

selectie met behulp van genomische selectie biedt enorme kansen.'

Genomische selectie is toch vooral iets voor topfokkers en ki-organisaties?

'Dat is echt een achterhaalde gedachte. Genomische selectie is voor ki's een uitstekende methode om grote stappen voorwaarts te zetten in fokkerij, maar voor veehouders is het vooral een geweldige managementtool.'

Hoe kun je de genomische test inzetten als managementtool?

'Ik vergelijk de inzet van genomische selectie wel eens met het gebruik van een kuilanalyse. Nagenoeg alle veehouders laten de gras- en maaskuil op kwaliteit onderzoeken, omdat ze daarmee beter de productie kunnen voorspellen en we-

ren je een nakomeling aan wilt houden en welke dieren je insemineert met een Belgisch witblauwe stier.'

Is de genomische test wel betrouwbaar genoeg om er dit soort beslissingen mee te nemen?

'De uitslag van een genomische test van een jong kalf is inmiddels net zo betrouwbaar als de informatie van een koe in haar derde lactatie.'

'Wanneer je managementbeslissingen neemt op basis van een genomische test, moet je er als gebruiker zeker van zijn dat de informatie de hoogst mogelijke betrouwbaarheid heeft. Dat begint bij het op de juiste manier verzamelen van gegevens door het stamboek, die vervolgens verwerkt worden door CRV tot praktische kengetallen. Veehouders verwachten betrouwbare cijfers van ons. Als wereldwijd

en CRV betichtte van machtsmisbruik. Daar baal ik echt van, omdat het verhaal gewoon niet waar is. Deze ki was alleen maar uit op commercieel eigen gewin en heeft door deze actie de hele melkveehouderij in een kwaad daglicht gesteld.'

'Het stamboek is van alle veehouders, zij zijn aandeelhouder. Als CR Delta geen stamboekerkenning heeft, schaadt dat de hele sector, omdat er dan bijvoorbeeld geen exportcertificaten kunnen worden afgegeven. Daarom nemen we in het werk voor het stamboek alle geldende procedures en protocollen zeer serieus. Ook de Vlaamse overheid kijkt kritisch naar onze manier van werken, omdat we ook in Vlaanderen stamboektaken uitvoeren. En ook daar geldt dat de stamboekerkenning is verleend en dat we aan alle internationale afspraken voldoen.'

Dat concurrenten scherp zijn, hoort er toch ook bij in de veeverbeteringssector?

'Gezonde concurrentie is goed, maar we moeten elkaar op dit vlak niet tegenwerken, daar dienen we geen sectorbelang mee. Daarom wil ik wel de reikende hand bieden en alle fokkerijorganisaties uitnodigen om gezamenlijk te kijken wat er nodig is om beter samen op te trekken. Dat is in het belang van elke veehouder, omdat er nog zoveel uitdagingen liggen.'

Welke uitdagingen ziet u voor de fokkerij?

'De samenleving vraagt de landbouw om steeds efficiënter te produceren. Niet alleen om de kostprijs laag te houden, maar ook om te zorgen dat we in een zogenoemde kringlooeconomie zorgvuldig omgaan met de bestaande productiemiddelen en om de stijgende wereldbevolking te voeden. Het kan niet anders dan dat fokkerij daar een belangrijke rol in zal spelen.'

'Ik zie bijvoorbeeld veel toegevoegde waarde ontstaan wanneer we genomische data goed kunnen koppelen aan sensordata. Je werkt dan met precisiegenetica waarbij je nieuwe kengetallen en fokwaarden kunt ontwikkelen. De fokwaarde Better Life Efficiëntie bij melkvee is daar al een mooi voorbeeld van en brengt DNA-informatie over melkproductie en gegevens van voeropname bij elkaar.'

'Als CRV moeten we zorgen dat de informatie achter zo'n fokwaarde betrouwbaar is en dat fokwaarden doeltreffend in te zetten zijn. Daar liggen de uitdagingen. Maar de tijd dat fokkerij werd gezien als een black box, een zwarte doos, is echt voorbij. Fokkerij wordt steeds tastbaarder.'

'Gezonde concurrentie is goed in onze sector, maar we moeten elkaar niet tegenwerken'

'A' de standaard is voor betrouwbaarheid, dan verwachten Nederlandse en Vlaamse veehouders dat CRV minimaal zorgt voor een betrouwbaarheid van "A-plus". De lat ligt hier gewoon hoog.'

Hoe zorgt CRV ervoor dat de betrouwbaarheid zo hoog mogelijk ligt?

'Het verzamelen van data door CRV, in opdracht van het stamboek, voldoet aan alle criteria die zijn gesteld door internationale instanties als ICAR en Interbull. Qua verzameling en verwerking van data tot bruikbare kengetallen is CRV een voorbeeld voor veel landen in de wereld. Niet voor niets heeft CR Delta, die een aantal stamboektaken aan CRV heeft uitbesteed, recent weer de stamboekerkenning gekregen van de Nederlandse Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, de RVO. Die nieuwe erkenning geldt voor onbepaalde tijd.'

Dat het stamboek en de ki binnen een organisatie samenwerken blijft voor sommigen een discussiepunt.

'Ik vind het ronduit teleurstellend dat rondom de nieuwe aanvraag voor stamboekerkenning een commerciële ki uit Zuid-Nederland de nationale pers opzocht

ten hoe ze het rantsoen moeten bijsturen. Diezelfde mogelijkheden biedt het uitvoeren van de genomische test bij een veestapel. Veehouders maken daar alleen nog veel te weinig gebruik van. Als je weet welke potentie de veestapel heeft op basis van genetica, kun je daarmee sturen in het management. Bijvoorbeeld door veel gerichtere paringen te maken in melkvee en te beslissen van welke die-

